YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (toinen jaosto)

7 päivänä maaliskuuta 1997 *

Asiassa T-184/95,

Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH, Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka München (Saksa), edustajanaan Karl M. Meessen, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Patrick Kinsch, 8—10 rue Mathias Hardt,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Yves Crétien ja oikeudellisen yksikön virkamiehet Stephan Marquardt ja Antonio Tanca, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan investointipankin lakiasiainosaston pääjohtaja Bruno Eynard, 100 boulevard Konrad Adenauer,

ja

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudelliset pääneuvonantajat Peter Gilsdorf ja Allan Rosas ja oikeudellinen neuvonantaja Jörn Sack, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajina,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

jossa kantaja vaatii EY:n perustamissopimuksen 178 artiklan ja 215 artiklan toisen kohdan nojalla yhteisön Irakin ja Kuwaitin kanssa käymän kaupan estämisestä 8 päivänä elokuuta 1990 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2340/90 (EYVL L 213, s. 1) antamisen johdosta kantajana olevalle yritykselle aiheutuneeksi väitetyn vahingon korvaamista,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. Bellamy sekä tuomarit A. Kalogeropoulos ja V. Tiili,

kirjaaja: H. Jung,

on antanut seuraavan

määräyksen

Hakemuksen perustana olevat tosiseikat ja hakemuksen käsittelyn vaiheet

1 Elliniki Viomichania Oplon SA (jäljempänä EBO), Kreikan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Ateena, edustajinaan asianajajat M. Stathopoulos ja N. Anagnostou, Ateena, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Aloyse May, 31 Grand-rue, on Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 27.3.1996 jättämällään hakemuksella pyytänyt saada osallistua oikeudenkäyntiin asiassa T-184/95 väliintulijana tukeakseen kantajan vaatimuksia.

2 Väliintulohakemus on tehty EY:n tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan toisen kohdan nojalla, jota sovelletaan asian käsittelyyn ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa perussäännön 46 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla, ja se on esitetty yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 115 artiklan mukaisesti.

3 Väliintulohakemus on annettu tiedoksi asianosaisille työjärjestyksen 116 artiklan määräysten mukaisesti.

4 Toisen jaoston puheenjohtaja on siirtänyt väliintulohakemuksen jaoston ratkaistavaksi työjärjestyksen 116 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti.

5 Komissio ja neuvosto ovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 28.5.1996 jättämillään kirjeillä vaatineet, että EBO:n väliintulohakemus hylätään, ja väittäneet, ettei hakemuksessa osoiteta asian ratkaisun koskevan hakijan oikeutta työjärjestyksen 115 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

6 EBO esittää väliintulohakemuksessaan, että sen piti 12.1.1987 ja 25.9.1987 Irakin puolustusministeriön kanssa tekemänsä sopimuksen ja lisäsopimuksen perusteella toimittaa Irakiin merikuljetuksella (fob) tuotteita yhteensä 83 214 000 Yhdysvaltain dollarin (USD) arvosta. Tuotteet oli määrä maksaa pankin takaamalla remburssilla siten, että Central Bank of Iraq avaa Kreikan liikepankin välityksellä peruuttamattoman, jaettavissa ja siirrettävissä olevan remburssin. Tämän järjestelmän mukaan 10 prosenttia kunkin lastin arvosta piti maksaa tarpeellisten merirahtikirjojen ja laskun esittämistä vastaan, ja jäljellä oleva 90 prosenttia tavaran arvosta erääntyi automaattisesti 24 kuukauden kuluttua kustakin toimituksesta.

7 Central Bank of Iraq ilmoitti EBO:lle 20.1.1987 päivätyllä teleksillä, että edellä mainittu remburssi oli avattu EBO:n hyväksi; remburssin voimassaoloa pidennettiin EBO:n vaatimuksesta vielä 25.3.1990 jälkeen, jolloin alkuperäinen voimassaoloaika päättyi, 30.5.1991 asti.

8 Sen jälkeen kun EBO oli toimittanut kaikki sovitut tavaraerät, Central Bank of Iraq maksoi sille 10 prosenttia kunkin tavaraerän arvosta. Sitä vastoin jäljellä olevaa 90 prosenttia tavaroiden arvosta, joka piti maksaa 24 kuukauden kuluttua kunkin konossementin laatimispäivästä, ei tähän päivään mennessä ole maksettu eikä myöskään neljän prosentin vuotuista korkoa. Hakijalla on siten 75 451 500 USD:n suuruinen saatava Irakin viranomaisilta.

9 EBO esittää, että Central Bank of Iraq kieltäytyy täyttämästä EBO:a koskevia sitoumuksiaan vedoten Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston 6.8.1990 antamaan päätöslauselmaan 661 (1990), jonka perustella on annettu yhteisön Irakin ja Kuwaitin kanssa käymän kaupan estämisestä 8 päivänä elokuuta 1990 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2340/90 (EYVL L 213, s. 1, jäljempänä asetus N:o 2340/90), jossa kielletään kaikki toiminta ja kaupankäynti Irakin kanssa. Hakijan mukaan yhteisön vastuu on syntynyt sillä perusteella, että yhteisön toimielimet ovat antaneet kyseisen asetuksen säätämättä niistä tappioista maksettavasta korvauksesta, joita aiheutuu niille henkilöille, joilla jo on sellaisia kauppasuhteita Irakin sekä Irakin yksityisoikeudellisten ja julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden kanssa kuin hakijalla itsellään Irakin puolustusministeriön ja Central Bank of Iraqin kanssa. Hakijaa koskevassa erityistapauksessa tämä vastuu perustuu siihen, että asetuksen N:o 2340/90 antaminen on estänyt hakijaa perimästä saataviaan Central Bank of Iraqilta.

10 EBO väittää, että sen oikeudellinen intressi osallistua oikeudenkäyntiin väliintulijana asiassa perustuu siihen, että sillä kantajan tavoin on oikeus vaatia yhteisöä maksamaan sille 75 451 500 USD kahdeksan prosentin korkoineen 9.8.1990 lähtien ja siirtää yhteisölle näin saatava, joka sillä on Central Bank of Iraqilta.

11 Neuvosto väittää, ettei EBO osoita perusteltua intressiä osallistua oikeudenkäyntiin väliintulijana ja että sen väliintulohakemus on siten hylättävä. Koska oikeudenkäyntiasian kohde on yksityisoikeudellisen oikeushenkilön yhteisöä vastaan nostama korvauskanne, asian ratkaisu ei koske kenenkään muun yksityisen oikeutta, koska annettavalla tuomiolla ei ole välitöntä tai välillistä vaikutusta heidän asemaansa. EBO:n väliintulohakemuksessa ei joka tapauksessa selvitetä, mihin sen intressi väliintulijana oikeudenkäyntiin osallistumisessa perustuu.

12 Neuvosto katsoo, ettei EBO:n intressiä osallistua oikeudenkäyntiin väliintulijana voida hyväksyä, koska EBO:n intressi perustuu yksinomaan siihen, että myös sillä väitetään olevan oikeus korvauksen saamiseen yhteisöltä asetuksen N:o 2340/90 antamisen perusteella sen vuoksi, että se on kantajan asemaa vastaavassa asemassa. Koska kyse on oikeudesta, jolla ei ole mitään aineellista yhteyttä kantajan oikeuteen, oikea tapa toteuttaa tällainen oikeus ei ole väliintulohakemuksen tekeminen vaan vahingonkorvauskanteen vireille saattaminen yhteisöä vastaan. Neuvosto katsoo, että vaikka hakijalla olisi tämän asian ratkaisua koskeva yleinen intressi, hakija ei tämän perusteella kuitenkaan kykene osoittamaan asian ratkaisun koskevan sen oikeutta yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla.

13 Komissio väittää myös, että väliintulohakemusta ei voida ottaa tutkittavaksi sen vuoksi, että EBO:n oikeus vaatia yhteisöltä korvausta itselleen aiheutuneeksi väittämästään vahingosta on vanhentunut, koska oikeutta ei ole käytetty yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 43 artiklan mukaisen viiden vuoden määräajan kuluessa. Komission mukaan on siten selvää, että vaikka kantaja voittaisikin asiansa, EBO ei voi enää saattaa vireille vahingonkorvauskannetta yhteisöä vastaan. Komissio katsoo tältä osin, että vaikka se vahinko, johon EBO vetoaa, johtuisikin asetuksen N:o 2340/90 antamisesta, kuten myös kantaja väittää, on kuitenkin niin, että kaikki tätä asetusta koskevat vuoden 1995 päättymisen jälkeen nostetut kanteet ovat vanhentuneita, vaikka kaikki mahdolliset määräajat otettaisiin huomioon.

Siten sillä, ovatko Irakin viranomaiset kieltäytyneet maksamasta EBO:n saatavaa tämän päivämäärän jälkeen ja ovatko ne tämän tehdessään vedonneet edellä mainittuun yhteisön asetukseen, ei ole merkitystä.

14 Komission mukaan vanhentumisen osalta EBO on täysin erilaisessa oikeudellisessa asemassa kuin kantaja, minkä vuoksi ei voida hyväksyä sitä, että EBO:lla olisi perusteltu intressi osallistua oikeudenkäyntiin väliintulijana tukeakseen kantajan vaatimuksia. Kysymys siitä, olisiko tilanne toinen siinä tapauksessa, että EBO:n oikeuden vanhentuminen ei olisi selvä, voidaan komission mukaan jättää ratkaisematta.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan toisen kohdan mukaan oikeus osallistua oikeudenkäyntiin väliintulijana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäviksi saatetuissa asioissa on kaikilla, jotka osoittavat asian ratkaisun koskevan heidän oikeuttaan.

16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa seuraavaksi, että kun kyseessä on sellainen väliintulohakemus, joka on tehty yhteisön oikeuden säännöksistä aiheutunutta vahinkoa koskevan vahingonkorvauskanteen yhteydessä, yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että kyseisen intressin on liityttävä jonkun pääasian asianosaisen vaatimuksiin eikä esitettyihin kanneperusteisiin tai perusteluihin (asia 114/83, Société d'initiatives et de coopération agricoles v. komissio, määräys 19.10.1983, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa), minkä vuoksi nyt esillä olevassa asiassa hakija ei voi perustella intressiään ainoastaan siten, että intressi liittyy niihin kantajan esittämiin kanneperusteisiin ja perusteluihin, jotka koskevat asetuksen N:o 2340/90 väitettyä lainvastaisuutta. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin asiassa 253/84, Groupement agricole d'exploitation en commun vastaan neuvosto ja komissio, 20.3.1985 antamassaan määräyksessä (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa) hyväksynyt väliintulohakemuksen sillä perusteella, että "sellaista vahinkoa

koskevan vahingonkorvauskanteen yhteydessä, jonka väitetään aiheutuneen yhteisön oikeuden säännöksistä, pääasian asianosaisten vaatimusten ja siten myös väliintulijoiden intressien voidaan katsoa koskevan vahingonkorvauksen myöntämisen ohella lisäksi yhteisön säännöksen lainvastaisuuden toteamista".

17 Nämä kaksi erilaista lähestymistapaa huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että sen tehtävänä on määritellä aikaisemman oikeuskäytännön mukaisesti ne periaatteet, joita sovelletaan esillä olevan asian kaltaisessa tapauksessa, jossa väliintulohakemuksen on esittänyt yritys, jonka intressi perustuu sen oman aseman puolustamiseen ja jonka asema, vaikka vastaakin pääasian asianosaisen asemaa, on kuitenkin pääasian asianosaisen asemasta erillinen, koska ne oikeudet, joita hakija ja kantaja pyrkivät toteuttamaan yhteisöä vastaan, liittyvät eri vahinkoihin (ks. asia 111/63, Lemmerz-Werke v. korkea viranomainen, määräys 25.11.1964, Kok. 1965, s. 883; yhdistetyt asiat T-97/92 ja T-111/92, Rijnoudt ja Hocken v. komissio, määräys 15.6.1993, Kok. 1993, s. II-587, 16 kohta ja asia T-87/92, Kruidvat v. komissio, määräys 8.12.1993, Kok. 1993, s. II-1375, 11 kohta).

18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo yhtäältä, että tässä yhteydessä yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan toisen kohdan mukaisella ilmauksella "asian ratkaisu koskee heidän oikeuttaan" on katsottava tarkoitettavan sitä, että kanteeseen sisältyvien vaatimusten ratkaisu koskee välittömästi ja tosiasiallisesti hakijan oikeutta, ja että toisaalta edellä mainitussa asiassa Kruidvat vastaan komissio annettua määräystä analogisesti soveltaen on tehtävä selkeä ero yhtäältä niiden hakijoiden välillä, jotka osoittavat, että kanteeseen sisältyvien vaatimusten ratkaisu koskee välittömästi ja tosiasiallisesti niiden oikeutta, ja toisaalta niiden, jotka osoittavat, että asian ratkaisu koskee niiden oikeutta vain välillisesti niiden oman aseman ja oikeusriidan asianosaisen aseman samankaltaisuuden perusteella.

19 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tältä osin, että nyt esillä olevassa asiassa EBO kuvailee väliintulohakemuksessaan vain sillä Central Bank of Iraqilta olevan saatavan syntyä ja laatua väittäen, että yhteisöjen toimielimet ovat asetuksen N:o 2340/90 annettuaan vastuussa siitä vahingosta, jota EBO väittää kärsineensä sen vuoksi, että Irakin viranomaiset ovat kieltäytyneet täyttämästä EBO:a koskevia sopimusvelvoitteitaan vedoten Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston 6.8.1990 antamaan päätöslauselmaan 661 (1990), jonka perusteella kyseinen asetus on annettu. On kuitenkin todettava, että jokainen taloudellinen toimija, joka on kantajan asemaa vastaavassa asemassa, voisi väittää, että sillä on intressi osallistua oikeudenkäyntiin väliintulijana niiden vaikutusten vuoksi, joita asetuksella N:o 2340/90 on ollut sen kauppasuhteisiin Irakin kanssa. Jos kaikki taloudelliset toimijat pitäisi hyväksyä väliintulijoiksi kaikkiin asioihin, joissa toinen samassa asemassa oleva taloudellinen toimija on asianosaisena ja jossa annettavan tuomion perusteluilla voi olla vaikutusta siihen tapaan, jolla vastaajina olevat toimielimet suhtautuvat sen omaan joskin erilaiseen tilanteeseen, olisi kuitenkin vaikeaa, jopa mahdotonta tehdä selkeä ero niiden hakijoiden välillä, jotka osoittavat asian ratkaisun koskevan heidän oikeuttaan, ja niiden, jotka eivät kykene tätä osoittamaan (ks. vastaavasti em. asia Kruidvat v. komissio, määräyksen 13 kohta, ja em. asia Rijnoudt ja Hocken v. komissio, määräyksen 22 kohta).

20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo siten, että sen kaltaisen intressin, johon hakija on vedonnut, ei voida katsoa olevan sellainen yhteisöjen tuomioistuimen 37 artiklan toisen kohdan mukainen oikeus, jota asian ratkaisu koskee välittömästi, vaan että asian ratkaisu koskee välillisesti tätä oikeutta, mikä johtuu yksinkertaisesti kyseisten tilanteiden samankaltaisuudesta ja millä ei siten voida riittävällä tavalla perustella hakijan väliintulohakemusta.

21 Edellä esitetyn perusteella väliintulohakemus on hylättävä ilman, että olisi syytä lausua komission väitteestä, joka liittyy EBO:n väliintuloa koskevan intressin puuttumiseen; komission mukaan intressi puuttuu sen vuoksi, että EBO:n oikeus nostaa perustamissopimuksen 178 ja 215 artiklan nojalla vahingonkorvauskanne yhteisöä vastaan on vanhentunut, vaikka kantaja voittaisikin asiansa.

Oikeudenkäyntikulut

22 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska vastaajat eivät ole vaatineet oikeudenkäyntikulujen korvaamista, kukin osapuoli on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(toinen jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Väliintulohakemus hylätään.

2) Hakija sekä molemmat vastaajat vastaavat omista väliintulohakemukseen liittyvistä oikeudenkäyntikuluistaan.

Annettiin Luxemburgissa 7 päivänä maaliskuuta 1997.

H. Jung
kirjaaja

C. W. Bellamy
toisen jaoston puheenjohtaja